

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 13CoP/81/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1523200311
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Benkovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:1523200311.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Janky Benkovičovej a sudcov JUDr. Daniela Ilavského a JUDr. Táne Šefčíkovej, vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom Vazovova 7/A, Bratislava, dieťa matky: A. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. - E., t. č. bytom D. X/X, D., a otca: F. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XXXXX/XXX, D., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou, so sídlom Dlhé Lúky 1, Hrnčiarovce nad Parnou, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode manželstva k maloletému dieťaťu, o odvolaní otca proti rozsudku Mestského súdu Bratislava II č. k. B5-73P/22/2023-139 zo dňa 15.04.2024, takto

rozhodol:

- Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Mestský súd Bratislava II, ako súd prvej inštancie (ďalej aj „prvoinštančný súd“), uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou vo výške 100,- eur mesačne, počnúc mesiacom máj 2023, vždy do 10. dňa v kalendárnom mesiaci vopred k rukám matky (výrok I.). Zročné výživné na maloletú za obdobie mesiacov máj 2023 až apríl 2024 vo výške 1 200,- eur povolil otcovi splácať v pravidelných splátkach vo výške 35,- eur mesačne spolu s bežným výživným k rukám matky s účinnosťou od mesiaca nasledujúceho po právoplatnosti tohto rozhodnutia s tým, že neuhradením čo i len jednej splátky v lehote splatnosti sa stáva splatným celý dlh (výrok II.). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok III.).

2. Prvoinštančný súd vec správne posúdil podľa § 62, ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1 Zákona o rodine (ďalej aj „ZoR“) a dospel k záveru, že výživné vo výške 100,- eur uložené otcovi zodpovedá jeho možnostiam a schopnostiam a to vzhľadom na to, že je v produktívnom veku, ale namiesto riadnej starostlivosti o maloletú vykonával trestnú činnosť, nerozvíjal svoje vzdelanie a ani sa nesnažil riadne zamestnať. Súd prvej inštancie preto vychádzal z potenciality príjmu na strane otca, ktorý by mohol dosiahnuť, ak by nedošlo k obmedzeniu na jeho slobode v dôsledku páchania trestnej činnosti. Mal preukázané, že otec nedisponuje žiadnymi úsporami, aspoň čo sa týka finančných prostriedkov na účte, nevlastní žiadnu nehnuteľnosť, či hnutelné veci vyššej hodnoty, ktoré by mohol v prípade potreby speňažiť. Matka má tiež vyživovaciu povinnosť voči maloletej, kompenzuje ju však aj svojou osobnou starostlivosťou, na ktorej sa otec nepodieľa. Nakoľko má otec evidovaný trvalý pobyt v D., okresný súd ozrejmlil, že s jeho dosiahnutým vzdelaním (stredoškolské vzdelanie bez maturity v odbore pekár), by mohol dosiahnuť príjem do výšky 876,- eur mesačne netto. Pri rozhodovaní prihliadal aj na to, že otec je nemajetný, od januára 2022 sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, kde nie je pracovne zaradený z dôvodu

štúdia, pre ktoré sa dobrovoľne rozhodol, nakoľko však otec už absolvoval stredoškolské vzdelanie, nepovažoval ho súd za nevyhnutné a považoval namiesto uprednostniť možnosť pracovného zaradenia a získania pracovnej odmeny. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/236/2018 zo dňa 20.02.2019. Podľa matky, otec od podania návrhu na súd na výživu maloletej finančne neprispel a otcovi vznikol dlh na zročnom výživnom za obdobie od mája 2023 až do apríla 2024 v celkovej sume 1 200,- eur a preto súd prvej inštancie povolil otcovi splácať zročné výživné v splátkach po 35,- eur mesačne spolu s bežným výživným.

3. O trovách konania rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“).

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal otec v zákonnej lehote odvolanie a žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prípadne rozsudok súdu prvej inštancie zmení tak, že zníži výšku výživného na maloletú na sumu 70,- eur mesačne.

5. Uviedol odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), e), f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Namietal, že súd prvej inštancie sa zaoberal potencialitou výšky jeho príjmu pred nástupom do výkonu trestu odňatia slobody, ale v konaní absentujú dôkazy k možnosti príjmov v priebehu výkonu trestu. Neskúmal, aká je výška pracovnej odmeny odsúdených osôb zaradených do práce, aké sú zrážky z pracovnej odmeny na výživné a v neposlednom rade aké sú náklady odsúdeného vo výkone trestu. Momentálne si nemôže prácu vyberať, pričom v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou (ďalej aj „ÚVTOS“) sa hrubá pracovná mzda pohybuje nepatrne nad hranicou úrovne aktuálneho životného minima, z ktorého ústav vykonáva zrážky aj na úhradu súdom nariadeného výživného v rozsahu nie vyššom ako 20% zo životného minima. Výživné nad 60,- eur z tohto dôvodu nedokáže uhrádzať. Od povinnosti prispievať výživnom na maloletú sa nechce oslobodiť, avšak súd prvej inštancie mal prihliadať na jeho skutočné možnosti. Vzdelávanie uprednostnil z dôvodu, že začiatok štúdia v septembri 2022 predchádzal žiadosti matky na rozvod a úpravu práv a povinností a považoval za dôležité získať maturitné vysvedčenie, matka totiž podala uvedený návrh hneď potom ako obdržala z predaja spoločného bytu sumu vo výške približne 68 000,- eur. Musí ukončiť ročník, inak by mohol byť disciplinárne potrestaný ÚVTOS, ale už inicioval vedenie školy k tomu, aby jeho štúdium bolo ku dňu 01.07.2024 ukončené z dôvodu potreby zaradenia do práce. Nie však každej žiadosti vyhovejú, nakoľko odsúdený musí spĺňať určité kritériá. Nevie zaradenie zaručiť aj z dôvodu vysokého záujmu odsúdených do zaradenia do výkonu práce a nízkeho počtu vnútorných prevádzok. Vzhľadom aj na ustanovenie zákona upravujúce ustanovenie výšky výživného na maloleté dieťa a nízke ohodnotenie odsúdených zaradených do výkonu práce, nie je možné hradiť stanovenú výšku výživného. Na záver uviedol, že v prípade, ak by súd prvej inštancie znížil výšku výživného na maloletú na sumu 70,- eur mesačne, matka by mala tiež možnosť požiadať UPSVAR o navýšenie rodičovského príspevku na dieťa o rozdiel 30,- eur.

6. Krajský súd, ako súd odvolací [§ 3 ods. 5 CMP], vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 65 a § 66 CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o vyživovacej povinnosti otca na maloleté dieťa, podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

7. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

8. Podľa § 62 ods. 1 ZoR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť

9. Podľa § 62 ods. 2, 5 ZoR, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností a možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

10. Podľa § 75 ods. 1, veta prvá ZoR, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného.

11. Podľa § 76 ods. 1 ZoR, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

12. Rodičia maloletého dieťaťa sú povinní prispievať na výživu maloletého dieťaťa, pričom plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará pričom výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Zároveň pri určení výživného súd prihliada na odôvodnené potreby oprávneného ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Je potrebné zdôrazniť, že na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania. Základom pre hodnotenie schopností a možností rodičov platí výživné je zistenie ich skutočných príjmov, ako aj podkladov odôvodňujúcich záver, že tento príjem zodpovedá telesným i duševným schopnostiam rodiča, jeho skúsenostiam, plneniu jeho pracovných povinností, ako aj miestnym možnostiam jeho uplatnenia. Výživným sa rozumejú náklady na uspokojovanie všetkých životných potrieb maloletého dieťaťa v súvislosti s jeho všestranným rozvojom a vývojom tak po stránke fyzickej, ako aj po stránke duševnej. Rozsah nákladov na úhradu týchto životných potrieb dieťaťa je rôzny, a to vzhľadom na jeho vek, spôsob prípravy na jeho budúce povolanie, zdravotný stav, ale aj jeho schopnosti. Na odôvodnené potreby oprávneného bezprostredne vplyvajú schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Ak sú tieto obmedzené, je zrejmé, že odôvodnenými budú môcť byť len bežné potreby nepresahujúce obvyklú základnú mieru potrieb oprávneného. Naopak pri vyššej životnej úrovni povinného môžu pod odôvodnené potreby spadať napr. vyššie uvedená tvorba úspor, ktorá síce nie je nevyhnutná, avšak môže dopomôcť k rozvoju oprávneného dieťaťa. Rozhodujúce sú vždy reálne zárobkové možnosti povinného dané ako jeho subjektívnymi vlastnosťami (vzdelaním, skúsenosťami, fyzickými možnostami), tak objektívnymi skutočnosťami, ako je najmä prítomnosť pracovných príležitostí. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného súd prihliada na druhej strane i vtedy, ak povinný bez náležitého odôvodnenia na seba berie neprimerané majetkové riziká, pochybne investuje, berie nevýhodné pôžičky, príp. sa vzdá lepších zárobkov, výhodnejšieho zamestnania a pod. Pri zmene zamestnania povinného na zamestnanie s nižším zárobkom súd povinne skúma okolnosti, za ktorých k uvedenej zmene došlo, a najmä či k nej došlo z dôležitých dôvodov, napr. zo zdravotných dôvodov povinného. V opačnom prípade by sa pri určovaní výživného vychádzalo zo schopností a možností povinného pred takouto zmenou zamestnania, resp. z majetkových pomerov, ktoré by tento mal, ak by svoj majetok nevystavoval neprimeraným majetkovým rizikám. Súd by v takomto prípade nemal brať ohľad na pokles príjmu povinného a pri určení výživného by mal vychádzať zo stavu, ako keby k zmene zamestnania povinného nedošlo.

13. Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potencialných príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potencialne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, príp. vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možností platiť výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Potencialita príjmov znamená v reálnom použití v súlade s právnou normou situáciu, keď povinný nevyvíja dostatočnú aktivitu k tomu, aby svoje maloleté dieťa zabezpečil, aby maloleté dieťa malo uspokojené základné potreby, ktoré súvisia s jeho výživou a aj potreby, ktoré nie sú základné, ktoré sú nad rámec, ale súvisia s uspokojovaním možností, ktoré prináležia veku a potrebám maloletého dieťaťa. Potencialita teda znamená de facto, že povinný môže v daných podmienkach dosahovať zvýšený príjem než deklaruje v rozhodnom období. Podľa Ústavy Slovenskej republiky má však každý garantované základné právo na slobodnú voľbu povolania (hoci potencialita príjmov ju nepopiera) (z komentára k Zákonu o rodine, druhé prepracované a doplnené vydanie vydavateľstva Wolters kluwer, rok 2014, str. 110), ale zákonodarca umožňuje hodnotiť nielen životné okolnosti a pomery, ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Zdôvodnenie sa vidí v existenčnom charaktere výživného a potrebe zabrániť povinnému, aby svojím konaním znižoval jeho rozsah.

14. Súd prvej inštancie rozsudkom č. k. 73P/22/2023-48 zo dňa 03.04.2024 manželstvo účastníkov konania rozviedol (I. výrok), maloletú na čas po rozvoze zveril do osobnej starostlivosti matky, ktorá ju

bude zastupovať a spravovať jej majetok (výrok II.), otcovi uložil povinnosť platiť na výživu maloletej sumou vo výške 100,- eur mesačne vždy vopred do 10. dňa v mesiaci k rukám matky maloletej (výrok III.) a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok IV). Proti rozsudku súdu prvej inštancie, konkrétne do III. výroku o určení vyživovacej povinnosti podal otec v zákonnej lehote odvolanie a žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v danej časti zrušil, a aby ho zaviazal prispievať na výživu maloletej v minimálnom rozsahu. Krajský súd v Trnave uznesením č.k. 13CoP/38/2023-67 zo dňa 11.08.2023 rozsudok súdu prvej inštancie v III. a IV. výroku zrušil a vec mu vrátil v tomto rozsahu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V ďalšom konaní bolo úlohou súdu prvej inštancie riadne zistiť skutočný stav vecí, tzn. odôvodnené potreby maloletého dieťaťa, zistiť aký príjem otec dosahoval pred výkonom trestu odňatia slobody, keď matka v návrhu uvádzala, že sa začal venovať podnikaniu, aký príjem by mohol dosahovať pri vzdelaní pekára za predpokladu, že bude aplikovať princíp potenciality a bolo potrebné do spisu založiť rozsudok o odsúdení otca na výkon trestu odňatia slobody.

15. Po oboznámení sa s obsahom spisu a s odvolaním napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie, odvolací súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie je vo výroku o vyživovacej povinnosti otca vecne správne. Odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky otca a dospel k záveru, že tieto nie sú opodstatnené pre zmenu rozhodnutia prvoinštančného súdu v uvedenom výroku.

16. Pokiaľ otec poukazoval na pracovné možnosti vo výkone trestu odňatia slobody, s uvedeným odvolací súd súhlasí, avšak predmetnú situáciu si zavinil otec, pretože ide o odsúdenie za úmyselný trestný čin, ktorá okolnosť nemôže byť na úkon maloletého dieťaťa a ak súd prvej inštancie vychádzal z potenciality príjmu na strane otca, ktorý by mohol dosiahnuť, ak by nedošlo k obmedzeniu na jeho slobode v dôsledku páchania trestnej činnosti, daný zaver považuje odvolací súd za správny. Iný záver by viedol k nuansom, pretože by došlo k zvýhodňovaniu rodičov vo výkone trestu odňatia slobody na úkon maloletých detí, odkázaných na výživu od svojich rodičov, preto potencialita príjmu otca bola na mieste. Opačný výklad ust. § 75 ods. 1 ZoR by viedol k absurdným dôsledkom, medziiným aj k tomu, že povinný rodič páchaním úmyselnej trestnej činnosti a právoplatným odsúdením a uložením nepodmienečného trestu by sa de facto zbavil svojej vyživovacej povinnosti. Rovnako je nedôvodná námietka otca poukazujúca na denné vzdelávanie vo výkone trestu odňatia slobody, čo síce odvolací súd akceptuje, ale tiež poukazuje už otcom získané vzdelanie v odbore, v ktorom by sa mohol uplatniť, pričom ide o kvalifikovaný odbor v porovnaní so všeobecným vzdelaním získaným absolvovaním štúdia na gymnáziu. Taktiež bolo potrebné prihliadnuť na vyjadrenie otca o jeho ochote prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou 70,- eur a to napriek jeho výkonu trestu odňatia slobody, avšak argument o možnosti matky požiadať UPSVAR o navýšenie rodičovského príspevku na dieťa o rozdiel 30,- eur považuje odvolací súd za nesprávny, pretože je povinnosťou rodiča plniť si vyživovaciu povinnosť k dieťaťu a neprenášať túto zákonnú povinnosť na štát.

17. Vzhľadom k všetkým vyššie uvedeným skutočnostiam, preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v súlade s ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

18. Odvolací súd vzhľadom na uvedené považuje za spravodlivé, aby si každý z účastníkov znášal trovy odvolacieho konania sám a v súlade so všeobecnou zásadou náhrady trov v mimosporovom konaní a s poukazom na ustanovenie § 52 CMP vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

19. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Trnave, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

a) ktorému súdu je určené,

b) kto ho robí,

c) ktorej veci sa týka,

d) čo sa ním sleduje a

e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1 000,- Eur (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnene premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).